

משכן אהוד

שאלות לפרשת כי תשא מאת הרב עמיחי כנרתי

מדוע בפסוק "ששת ימים יעשה מלאכה, וביום השביעי שבת" (לא, טו), המילה "יעשה" היא בניקוד צירי? כך הוא גם לקמן (לה, ב) "ששת ימים תעשה מלאכה", המילה "תעשה" בניקוד צירי.

הגאון רבי שלמה גאנצפריד זצ"ל, מחבר הספר הידוע "קיצור שלחן ערוך", כתב בספרו אפריון להסביר זאת באופן נפלא: אם האדם חיו בהרגשה שהוא זה שעושה ופועל בכוחו, מרויח את כספו בעמלו, אזי כשמגיעה השבת קשה לו ההפסקה והמנוחה, שנמצא מרויח פחות כסף. אבל אם האדם יודע את מקור כוחו, הקב"ה שמחייהו כל שעה ושעה, ואמנם הוא עובד ועמל לפרנסה אבל בעיקר "פרנסה משמים", בחינת מכלכל חיים בחסד (שמונה עשרה), והמלאכה כביכול נעשית מאליה, ע"י האדם בסייעתא דשמיא, אזי כשמגיעה השבת האדם שמח מאד במנוחתה! והוא כמו המן, שהמרבה לא הרבה והממעט לא המעיט, איש לפי אכלו קבלו כל אחד. החפץ חיים זצ"ל אמר משל נחמד על זה, לחבית שיש לה ששה ברזים, ובא אחד ורצה להוסיף עוד ברז, שכן יצא יותר יין....

"ושמרו בני ישראל את השבת, לעשות את השבת לדורותם ברית עולם" (לא, טז). מה הכוונה במילים "לעשות את השבת"?

אור החיים האריך בהרבה פירושים לכך.

נציע כאן פירוש יפה בשם הרב שלמה פישר שליט"א: כוונת הפסוק לתת תוכן וצביון רוחני לשבת!

לא מספיק שהאדם שובת ממלאכה, ואפילו מרבה באכילה כיד המלך. ראוי ליהודי לראות איך השבת שלו עוברת ברוממות, בחיזוק רוחני, ע"י זמירות שבת, דברי תורה, לימוד תורה, איש איש לפי יכולתו ואופיו. בכך האדם כביכול עושה את השבת, ולא רק "ושמרו" ממלאכה.

החפץ חיים אמר שקשור לזה מה שאומרים בזמירות שבת "כל מקדש שביעי כראוי לו, כל שומר כדת מחללו, שכרו הרבה מאד על פי פעלו, איש על מחנהו ואיש על דגלו". שני אנשים: אחד מקדש שביעי כראוי, ואחד רק שומר מחלל השבת אבל מעביר אותה בנמיכות הרוח, לא יקבלו אותו שכר: שכרו על פי פעלו!!

מה כוונת רש"י (לא, יח) ששני הלוחות שניהם שווים?

רש"י (שמות לא, יח) מביא דרשת חז"ל על הלוחות, ששניהם היו שווים.

והאיר עיננו בזה הרש"ר הירש (שם, וכן לעיל כה, יז) בפירוש נפלא, שהכוונה הרעיונית במאמר זה היא שהלוח הראשון שעיקרו בין אדם למקום, והלוח השני שעיקרו בין אדם לחבירו, שניהם שווים בחשיבותם! ולא כמצוי שיש המקפידים באחד מהתחומים והשני קצת מוזנח...

וכך העידו על הרב אויערבך זצ"ל: "אצלו לא ראינו שהיה אדוק בדבר אחד יותר מהדבר השני, כל תרי"ג מצוות עבדו באותו לחץ. להניח תפילין ולשלם ביומו שכר שכיר היה באותו קדושה, באותו הידור" (קובץ ההספדים "רבן של ישראל" עמ' 159).

שבת שלום!!